Adverb och adjektiv flyr det politiska

Tyckanden och bedömanden fungerar som medel att distansera sig från saker och handlingar. De frestar oss att dra oss undan istället för att leva livet.

Adjektiv och adverb används för att ersätta samarbete och skapande med omdömen. Istället för att performativt förverkliga värde så fastnar vi i värderandet.

Och istället för att bjuda in och gestalta förklarar vi hur saker och ting ska uppfattas. Uppfattningen skymmer världen bakom en åsikt om världen. Uppfattningen har under några årtionden tenderat att bli alltmer paranoid. Åsikt om världen blir ersättning för världen. Den mystifieras som nånting vi inte riktigt har tillgång till, dold bakom upplevelsen. Däremot har vi tydligen tillgång till uppfattningen om världen.

Bjud med och välkomna

Det finns ingen anledning att avskaffa adjektiv och adverb. Ibland behöver vi tycka till. En av de mest kända kritikerna av adjektiv och adverb, Ernest Hemingway, använder faktiskt mycket adverb. Men hans adverb handlar ofta om tid, plats och frekvens för handlingar(1). Han tycker inte så mycket med dem. En större adverbhatare än Hemingway är Stephen King: ”The road to hell is paved with adverbs.”(2) Båda dessa författare experimenterar med olika tekniker för att bjuda in oss att delta istället för att vi ska lyssna på deras förklaringar.

När adjektiv och adverb gör oss till publik behöver vi hålla dem på avstånd. Vi behöver hitta medel för att öppna upp världen så vi kan leva tillsammans. Leva i världen.

Nedan reflekterar jag först kring hur adverb och adjektiv, utvärderingar och opinion används för att återskapa medelklassen som medelklass, och därefter reflekterar jag kring hur tyckanden tränger undan demokrati och det politiska.

Recenserandet som medelklassens paradigm

Medelklass återskapar sig som medelklass genom att bland annat producera skillnad mellan upplysta och oupplysta. Smak och omdöme fungerar som verktyg för att skapa denna särskillnad.

Medelklassen tycker saker. Den skapar en bred verktygslåda av tyckanden: recenserande, moraliserande, invändande, betygssättande. Dessa verktyg ersätter skapande och byggande med åsikter och opinion, mätningar och särskillnad, över och underordning.

Medelklass förstås här som verb snarare än som kategori eller en statistisk mängd. Upplysthet är inte bara ett instrument för att producera medelklass. Upplysning är medelklass. Upplysning och medelklass är både mål och medel. Det ena är inte instrument för det andra. Uppdelandet av upplysta och oupplysta är ett medelklassande, handling som återskapar medelklass.

Omdöme och utvärdering blir postdemokrati

Medelklassens återskapande av sig själv som medveten drar gärna med sig organisationer i postreformism och det postpolitiska. Omdömen och utvärderingsformulär får funktionen av flykt från det politiska. Folkrörelser, kommuner, skolor och andra organisationer som egentligen ser sig som demokratiska drar in sig själva i postdemokrati, flykt från demokrati.

Denna flykt från demokratin förvandlar adjektiv och adverb till modeller och siffror. Tyckandet producerar kvasivetenskaplig vidskepelse genom utvärderingar och opinionsmätningar. Tyckandet kan också producera politisk vidskepelse genom namninsamlingar och uttalanden. Ihärdigt byggande av komplexa, politiska organisationer ersätts med åsikten om något.

Demokrati är att överge sin uppfattning

Politik löser och hanterar gemensamma problem. Det politiska är att pröva och misslyckas. Och pröva igen. Politik förstås här som gemensamt byggande, uppfinnande och experimenterande. Politik är ett hantverk och det politiska behöver träning för att fungera.

Det politiska är queer i betydelsen onormalisera. Det politiska är processen att

göra saker ovanliga och onaturliga. Det politiska avviker. Denna avvikelse skapar osäkerhet. Demokrati är att gå in i otrygghet.

Det politiska är att komma över sina åsikter och tyckanden. Det politiska är att komma över det vi redan förstått, det vi redan vet.

När det politiska är demokratiskt är det just gemenskapens skapande som överskrider självklarheter i gemenskapen. Politik kommer över det som verkar vara givet. Det politiska livet intervenerar i sig själv. Politik representerar inte våra föreställningar. Politik förändrar dem.

Politik flyr in i administration

Något förenklat så skiljer sig det politiska från administration just genom att det politiska är samtal och överenskommelser om att vika av. Administration är istället medel för att fortsätta. Ifall styrelser, fullmäktige och parlament övergår till att justera ordningar så har de övergått till administration. Det politiska har övergivits. Parlament har i så fall valt att bli administration istället för politiska organ som faktiskt löser problem.

I praktiken behöver även en administration vara politisk för att fungera. Den kan inte vara alltför toppstyrd eller regelstyrd för då producerar den ineffektivitet, dumhet och tröghet. Administration kräver motstånd och olydnad, sprickor och öppningar. Annars fungerar den inte riktigt.

Det demokratiska och det politiska behövs i alla organisationer så länge det inte finns modeller, logik, fakta eller fix som löser gemensamma problem.

Invändningar saboterar det politiska

Det finns flera sätt att hindra det politiska. En av de effektivaste metoderna för att hindra det politiska är invändningen. Det går alltid att hitta en invändning. Invändningen är inte mäktigare än skapandet. Men invändningen suger kraft ur skapandet. Trots att invändningen är svagare än skapandet kan den hindra skapandet.

Skapande är otrygga och osäkra verksamheter. Invändandet fungerar som maktmedel för att jaga det politiska prövandet tillbaka in i tryggheten. Att experimentera, träna och testa är att ge sig ut på okänd och osäker mark.

Demokrati är att lämna det säkra och gå in i det osäkra.

Demokrati som osäkert trevande

Etablerade metoder för att sabotera det osäkra, trevande, kreativa experimenterandet är recensioner och omdömen. Men även ”opinionen” kan sabotera demokratin. Opinion som i den tidiga borgerliga revolutionen förstods som en omskapande verksamhet, med högläsning följd av diskussion, blir i dag ett cementerande av åsikter och tyckanden. Opinion som tidigare fungerade som uppfinnarverktyg övergår till att bli statistiska och statiska maktmedel som tränger bort det politiska.

Experimenterande är att producera nytt genom att återanvända. Och experimenterandet behöver misslyckandet mer än att visa upp det som lyckats.

För att det politiska ska kunna skapa sig utrymme och tränga undan postdemokrati behöver det politiska gå in i avvikelsen. Som när rotknölar i mycel och rhizom skickar iväg rötter i nya riktningar fungerar det politiska som svamprötter snarare än linjär målstyrdhet.

Avvikandet kan inte producera något helt nytt. Avvikandet är alltid historiskt. Avvikandet återanvänder. Avvikandet kombinerar imitation och innovation. Imitationen är med och skapar rotknölar där demokratin får möjlighet att vika av.

Per Herngren

Arbetarnas dag 1 maj 2017, version 0.1.2

Ordlista

Sabotage: Gammalt ord för att arbeta med träskor, alltså klumpigt utan att kunna slutföra jobbet. Träskor på den tiden hade även ovandelen gjord av trä.

Performativ: handlingar som uppnår målet när handlingen är slutförd. Mål och medel blir ett.

Fotnötter

1. Justin Rice, ”What Makes Hemingway Hemingway? A statistical analysis of

the data behind Hemingway’s style”, LitCharts, 2016.

2. Zachary Petit, ”72 of the Best Quotes About Writing”, Writers Digest, 2012.

Path of Resistance review David Westby

Texter om ickevåld, konflikthantering, samhällsförändring, civil olydnad och plogbillsrörelsen